

CYKLUS PREZENTÁCIÍ A PRAKTICKÝCH SEMINÁROV

VYHLADÁVANIE V SLOVENSKOM NÁRODNOM KORPUSE

Katarína Gajdošová

*Slovenský národný korpus Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV, Panská 26,
813 64 Bratislava, e-mail: katarinag@korpus.sk*

Oddelenie Slovenského národného korpusu Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV (ďalej SNK) ponúka od marca 2013 pre všetkých záujemcov o prácu s databázami SNK cyklus prezentácií a praktických seminárov s názvom *Vyhľadávanie v Slovenskom národnom korpuse*. V celku SNK sa momentálne nachádza vyše 2,5 mld. tokenov v korpusoch súčasných i historických písaných textov, prepisov hovorených prejavov, v korpuse webových textov a i.

Od 11. 4. 2013 sa v oddelení SNK uskutočnilo 7 seminárov určených pre začiatočníkov, na ktorých sa do konca júla 2013 zúčastnilo celkovo 45 záujemcov, z nich 17 účastníkov bolo z mimobratislavských pracovísk (učitelia stredných a vysokých škôl, prekladatelia, študenti z Bratislavy, Nitry, Trnavy, Žiliny a Banskej Bystrice).

Prezentácie sa konajú spravidla každý druhý týždeň podľa rozpisu na stránke SNK (http://korpus.sk/workshops_date.html). Jeden seminár trvá približne 2 hodiny, každý z účastníkov pracuje za počítačom, kde si samostatne skúša všetky prezentované funkcie vyhľadávacieho nástroja NoSketch Engine, ktorý nahradil pôvodne používaného vyhľadávacieho klienta Bonito 1. Účastníci si môžu priniesť vlastný notebook alebo použiť PC oddelenia SNK. Z toho, ale aj z nevyhnutnosti venovať sa každému záujemcovi individuálne, vyplývajú kapacitné obmedzenia – maximálne 7 účastníkov na jeden seminár. Na každý termín je potrebná registrácia, ktorá prebieha na stránke SNK (<http://korpus.sk/workshop/>) minimálne 10 dní pred podujatím. Pozvánku na aktuálny workshop s odkazom na stránku registrácie nájdete v položke *Novinky* na stránke SNK.

Vzhľadom na záujem používateľov SNK boli doterajšie prezentácie orientované na začiatočníkov: *Vyhľadávanie v písaných korpusoch – začiatočníci*. Cieľom týchto seminárov je zoznámenie sa s písanými korpusmi SNK, oboznámenie sa s možnosťami jednoduchého vyhľadávania prostredníctvom webového rozhrania na stránke SNK a vyhľadávania v nástroji NoSketch Engine. Pomocou tohto nástroja sa

používatelia naučia hľadať na základe atribútov (word, lemma, tag, CQL), prispôbiť zobrazenie konkordančného zoznamu svojim potrebám (zobrazenie atribútov, referencií, štruktúr, nastavenia veľkosti riadka a kontextu atď.), pracovať s pozitívnym a negatívnym filtrom, vytvárať frekvenčné a kolokačné zoznamy na základe vlastných kritérií a uložiť vyhladaný materiál do svojho počítača.

Oddelenie SNK plánuje ponúknuť záujemcom v rámci tohto cyklu aj ďalšie praktické semináre, ktoré budú zamerané na prácu s ostatnými databázami SNK a na získanie zručností vo vyhľadávaní pomocou jazyka CQL a regulárnych výrazov. Od jesene 2013 by to malo byť nasledujúcich 6 typov workshopov.

Workshop *Vyhľadávanie v hovorených korpusoch – začiatočníci* je zameraný na cieľovú skupinu záujemcov o hovorené databázy, ktorí už majú skúsenosti s vyhľadávaním v písaných korpusoch prostredníctvom nástroja NoSketch Engine. Cieľom workshopu je oboznámiť záujemcov so základnými informáciami o hovorených korpusoch SNK a s ich vnútornou štruktúrou. Účastníci sa naučia vyhľadávať na základe atribútu *pron* a štruktúrnych značiek typických pre hovorené korpusy, dozvedia sa o špecifických položkách v kategórii referencie a štruktúry a o spôsobe použitia ostatných štatistických a filtrovacích nástrojov známych z vyhľadávania v písaných korpusoch.

Workshop *Vyhľadávanie v korpusoch – pokročilí* bude určený pre pokročilých používateľov SNK, ktorí dokážu samostatne vyhľadávať prostredníctvom nástroja NoSketch Engine a ovládajú jeho funkcie. Cieľom workshopu je odpovedať používateľom SNK na špecifické otázky súvisiace s vyhľadávaním materiálu v písaných a hovorených korpusoch.

Workshop *Vyhľadávanie v korpusoch pre učiteľov – pokročilí* bude určený pre učiteľov prvého a druhého stupňa a študentov učiteľských smerov, ktorí absolvovali základný kurz vyhľadávania v písaných korpusoch SNK a majú skúsenosti s používaním nástroja NoSketch Engine. Cieľom workshopu je poskytnúť účastníkom námety na využívanie databáz SNK pri príprave cvičení na vyučovací proces alebo na aktívnu prácu so žiakmi na hodine.

Špeciálnym typom workshopu je *Vyhľadávanie v korpusoch – cvičenia*, ktorý je zameraný na tréning zručností súvisiacich s používaním jednotlivých funkcií vyhľadávacieho nástroja NoSketch Engine. Cieľom workshopu je naučiť používateľov korpusu riešiť aj náročnejšie vyhľadávania v databázach SNK úspešne a samostatne.

Workshop *Vyhľadávanie v paralelných korpusoch* je zameraný na vyhľadávanie v paralelných korpusoch slovenských a inojazyčných textov, na používanie všetkých funkcií nástroja NoSketch Engine v dvojjazyčných korpusoch (slovensko-anglický, slovensko-český, slovensko-francúzsky, slovensko-ruský, slovensko-latin-ský; pripravuje sa slovensko-maďarský a slovensko-nemecký).

Workshop *Používanie ostatných databáz SNK* je určený pre záujemcov, ktorí chcú využívať okrem písaných a hovorených korpusov aj ďalšie databázy SNK. Cieľom workshopu je predstaviť záujemcom Slovenskú terminologickú databázu, slovenský WordNet, Historický korpus slovenčiny a možnosti ich efektívneho využívania.

Okrem uvedeného cyklu realizujú pracovníci SNK workshopy aj na pracoviskách mimo Jazykovedného ústavu Ľ. Štúra SAV. Na základe dohody s inštitúciou a podľa potreby môžu byť workshopy niekoľkohodinové, celodenné aj viacdenné. Od začiatku roka 2013 sa takto realizovalo 6 workshopov prevažne so zameraním na začiatočníkov, učiteľov a študentov (1. súkromné gymnázium, Bratislava; FF UKF, Nitra; FHV ŽU, Žilina; učitelia ZŠ, Spišská Nová Ves; FF PU, Prešov; FF UPJŠ, Košice).

V prípade záujmu o zorganizovanie workshopu na pracovisku mimo oddelenia SNK môžete kontaktovať pracovníkov oddelenia SNK na adrese korpus@korpus.sk.